

Tájékoztató
a közoktatási intézmények 2011. évi szakmai és tanügy-igazgatási ellenőrzésének
tapasztalatairól

Tisztelt Közgyűlés!

Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése 6/2009. (I.29.) számú határozatával fogadta el Szekszárd Város felülvizsgált Közoktatási Minőségirányítási Programját. A minőségirányítási program tartalmazza a fenntartói ellenőrzés eljárási és végrehajtási rendjét, mely meghatározza az intézmények középtávú ellenőrzési tervét (2009-2013).

A közgyűlés Humán Bizottsága 162/2011.(X. 18.) számú határozatával úgy döntött, hogy a Baka István Általános Iskola szakmai ellenőrzésének elvégzésével a Qualitas T&G Tanácsadó és Szolgáltató Kft-t, az 1. Számú Óvoda Kindergarten tanügy-igazgatási ellenőrzésének elvégzésével pedig az Eötvös József Pedagógiai Szolgáltatót bízta meg az erre a célra elkülönített keret terhére.

1. A Baka István Általános Iskola szakmai ellenőrzése során a szakértő vizsgálta az önkormányzati elvárásoknak való megfelelést, a pedagógiai program, a minőségirányítási program és az éves munkaterv végrehajtását, valamint az intézményben folyó szakmai munka eredményességét, illetve a vezetői programban foglalt fejlesztési elképzelések megvalósulását.

Összegzőképpen a szakértő az alábbi megállapításokat tette:

- Az intézményben a Közoktatási Önkormányzati Minőségirányítási Program általános, az intézménytípusra, illetve magára az iskolára vonatkozó előírásai teljesülnek. A forrásteremtés, a kompetencialapú oktatás, a referencia intézményi pályázat, a tankönyv és működése, a partneri együttműködés kiemelkedő. A kompetencialapú oktatás megvalósul.
- Az iskola pedagógiai programja elemzett részei alapján kijelenthető, hogy a célok megvalósítását minden területen gazdag, átgondolt és jó színvonalon megvalósított tevékenységrendszer segíti. A tevékenységrendszer egyenletes, nincs elhanyagolt vagy indokolatlanul túlréprezentált tevékenység.
- Az éves tervező munka összetett, átgondolt, tömör, logikusan felépített, a tanévek folyamatos átmenetét és a folyamatos fejlesztést biztosító tevékenység. Minden fontos részterületre kiterjed, összefogja a tanévet.
- A kompetenciamérés eredményei a város általános iskoláihoz hasonlítva jók. Belső és kimeneti mérés épül ki és valósul meg. Az iskolában eredményes tevékenység folyik.
- Az iskola pedagógiai programja összhangban van a munkatervi tervezéssel és a beszámolóval.
- A minőségirányítási program mindenben megfelel a jogszabályi előírásoknak, kapcsolata a pedagógiai programmal és az éves munkatervvel bizonyított. A minőségirányítási csoport tevékenysége szerteágazó, gazdag.

- Az intézmény rendelkezik a szakszerű működéshez szükséges főbb dokumentumokkal, tartalmában, lényegét tekintve kifogásolható dokumentummal a szakértő nem találkozott. Megítélése szerint az igazgatónő precíz munkát végez.
- A vezetői pályázat sok területen megvalósult, részben befejeződtek az intézményi fejlesztések. A vezető teljesítményének kiemelkedő területei a fenntartóval való kapcsolat, szakmai előadásai, felkészültsége és a folyamatos önképzésre való törekvése.

A szakértői vélemény a következő javaslatokat fogalmazza meg:

- Az önkormányzati minőségirányítási programmal összefüggésben szükséges a belső kommunikáció javítása. A visszacsatolás, a megértés ellenőrzése javítandó feladat az intézményi klíma javítása érdekében.
- A minőségirányítási team működésével kapcsolatban ajánlja a mérési eredmények behelyezését az intézményi dokumentációba (esetleg önálló mellékletként csatolásukat). Bárki, aki a dokumentációt olvassa, hiányolja az adatokat. Szakszerűbb megoldásnak tartja ezt, mint az eredmények kifüggesztését a tanárban.
- A fejlesztés érdekében a kompetenciamérés adatainak mélyebb feldolgozását ajánlja az eljárásrendnek megfelelően.
- Az éves munka tervezésének javítására ajánlja a célok átgondolását a tervezésben, a vezetői pályázat lebontásának, illetve a pedagógiai program pontos illeszkedésének átlátható tervezését, bemutatását. Véleménye szerint ezzel javulna a dokumentum pontossága, használhatósága, a tervezés hitele. Ajánlja a tervezésnél a munkaközösségek terveit az iskolaival összehangolni azonos fő szempontok alapján. Így a felelősség határai a közös tervezésben kitolhatóak, a bevonódás mértéke növelhető lehetne. Minden értékelésnél tényekből, adatokból lenne célszerű a tanévi célokat meghatározni. Ehhez szükségesnek látja a pedagógiai és a vezetői program időarányos teljesülésének kimutatását is.
- Megfontolásra ajánlja a munkaközösségi beszámolók azonos szerkezetben készítését. A szempontokat a vezetők határozzák meg egyeztetés után. Így a munkaközösségi teljesítmények értékelése is lehetségessé válna abból a szempontból, hogy ki mekkora részt vállalt az intézmény tanévi munkájából. Ezzel csökkenthető lenne a leíró, az eseményfelsoroló és a kevésbé értékelő és rutinszerű tevékenység esélye.
- A vezetői munkában a belső kommunikáció fejlesztendő terület. A munkatársakkal való kommunikáció stílusa, a munkatársak panaszának, kritikájának figyelembe vétele, a következetesség javítandó. Ebben nem elsősorban a vezetői tevékenység kritikáját fogalmazza meg, hanem azt a tény, hogy a kommunikáció akkor hasznos, ha a befogadó fél elégedett vele.
- Az ellenőrzés, értékelés területe vezetői szempontból állandó fejlesztésre szorul a vezető mindennapi munkájában.
- Javasolja, hogy a vezető fordítson nagyobb gondot a jó munka nem anyagi – pl. nevelőtestület előtti vagy négy szemközti – elismerésére. Itt a kialakított gyakorlat továbbfejlesztése hozhat érdemi javulást.
- A feladatok és hatáskörök körülírása az intézményben megoldott. Érdemes további feladatdelegálást tervezni a vezetői terhelés csökkentése, illetve erőforrás felszabadítása érdekében.

2. Az 1. Számú Óvoda Kindergarten tanügy-igazgatási ellenőrzése során a szakértő vizsgálta az alapító okiratot, a szervezeti és működési szabályzatot, a házirendet, a nevelési programot, a minőségirányítási programot, az éves munkatervet, a naplőkat, a pedagógus továbbképzési tervet, valamint az intézmény személyi és tárgyi feltételeit.

Az ennek során tett szakértői megállapítások és javaslatok az alábbiak:

- Az intézmény dokumentumai a törvényi előírásoknak megfelelnek. Az új vezetés átdolgozta, aktualizálta ezeket. A házirend, a szervezeti és működési szabályzat, az éves munkaterv, a nevelési program mintaértékű, alaposan, pontosan kidolgozott, minden területre kiterjed. A munka vezérlő elve a játékos tanulás, a megtapasztalás, az élménydús óvodai élet, a változatos, az intézményhasználók igényeire figyelő tevékenységi rendszer.
- Az alapító okirat alapján az intézmény nem folytat elkülönítő tevékenységet, a sajátos nevelési igényű gyerekek együttnevelését biztosítják. A Wosinsky óvodában német nemzetiségű nevelés is folyik.
- A házirend nyilvánosságát biztosítja, hogy minden csoport öltözőjében elhelyezték, illetve a honlapon is megtekinthető. A házirend egy példányát minden szülő megkapja a beiratkozáskor. Az esetleges változást, változtatást a szülőkkel szülői értekezleten megismertetik.
- Az SZMSZ célmeghatározása részletes, személyi hatálya kiterjed minden intézményhasználóra. Működési körét pontosan meghatározza, hiszen a szálkai tagintézménnyel Szálka község közigazgatási területe is a működési körzete. Szabályozza a bélyegzők és az intézményvezetők aláírási jogkörét. Az SZMSZ vázlatosan ismerteti az intézményi dokumentumok tartalmát, mely átláthatóbbá teszi azok megismerését.
- Az intézmény nevelési elveiben a befogadó, inkluzív szemlélet, a másság elfogadása, a differenciált bánásmód az irányadó, mely egyenlő hozzáférést biztosít minden érintett számára, ennek bizonyítéka a csoportos és egyéni fejlesztés.
Az Országos Nevelési Program elvei, céljai, feladatai, tevékenységrendszere érvényesül a mindennapi munkában. A Nevelési Programban meghatározott célok, alapelvek, eljárások a kompetenciaalapú oktatás-nevelés tartalmi és módszertani elveit megjelenítik. A programban megjelenített gyermek- és óvodakép a mai kor igényeinek megfelelő. Alapelvekben fogalmazzák meg az óvodás gyermek önálló ismeretszerzésének igényét, a megismerésre épülő tapasztalatszerzést, tevékenykedtetést, mely segíti az óvodáskor kiemelt képességterületeinek fejlődését.
A nevelési folyamatban fontosnak tartják az óvodapedagógus és a gyermek aktív együttműködését, kommunikációját. Az eredményes munka alapjának a kiegyensúlyozott légkört, az alapos gyermekismeretet, a családdal való jó kapcsolat kiépítését tekintik.
Általános feladatként határozzák meg az egészséges életmód kialakítását, a gyógytestnevelést, a mozgásos programokat, az érzelmi, értelmi, anyanyelvi fejlesztést, a szocializációt. Mindezeket a meglévő ismeretekre építő tapasztalati tanulással, az élménygazdag környezet megteremtésével, változatos kommunikációs lehetőségeket kínálva biztosítják. A tevékenységek, a gyermeki felfedezés, a sokoldalú tapasztalatszerzés, az alkotás, a tevékenységbe ágyazott képességfejlesztés komplex módon jelenik meg. Nagyon sok témát projekt módszerrel dolgoznak fel. Rendelkeznek részletesen kidolgozott, jól dokumentált projektekkal.

A nagycsoportosoknál kiemelt feladatként definiálják az iskolai életre való felkészítést, az önbizalom, akarat erősítését, a viselkedés önszabályozását, az önállóság fejlesztését.

A program a törvényi szabályozás által előírt tartalmakat pontosan, részletesen, az intézmény sajátosságaira kitérve tartalmazza.

A program külön érdeme, hogy a német nemzetiségi program két nyelven készült.

- A csoportnaplókban a tervezés tükrözi a kompetenciaalapú óvodai nevelés tartalmi, módszertani elemeinek alkalmazását. Rövidebb-hosszabb távú projekteket dolgoztak ki, melyek lefedik a nevelési évet. Ezek megjelennek a csoportnaplókban is, témahetekre bontva. Az ismeretek feldolgozása, rögzítése jellemzően mikrocsoportos formában, differenciáltan történik. Ezt a naplóban kétszintű adminisztrálással oldják meg.

A csoportnaplóban és saját fejlesztésű egyéni fejlődési naplóban dokumentálják a gyermekek fejlődését. Önállóan fejlesztették ki ezt a dokumentációs rendszert, mely elektronikus formában történik. E területen már új minőségfejlesztési munkát kezdtek el. Egységes felmérési rendszert dolgoztak ki a gyermekek egyéni képességfejlődésének kimutatására, mely 10 területen végig követi a gyermek egész óvodai életét. Javasolja, hogy ezt jó gyakorlatként kamatoztassák.

- Az intézmény minőségirányítási programja 2012-ben jár le, az átdolgozást most készítik. Az óvodavezető és a dolgozók elkötelezettek a minőségbiztosítás és a partnerközpontú gondolkodásmód iránt.

Az intézmény jövőképében megfogalmazásra került a változásokhoz való rugalmas alkalmazkodás, a hatékonyság növelése, a szaktudás elmélyítése, az innovációs munka iránti igény növelése, a kompetenciaalapú nevelés, képességfejlesztés.

A minőségcélok, a sikerkritériumok, az indikátorok, feladatok pontosan meghatározottak.

A minőségirányítási programhoz nincs még részletesen kidolgozott, objektív mérőeszközöket tartalmazó pedagógusértékelési rendszer, javasolja tehát ennek elkészítését a pedagógusminősítések megkönnyítésére. A teljesítményértékelési szinteket a Kjt. módosítása szerint változtatni kell.

- A Kölcsey óvoda referencia intézmény lett a jó gyakorlatai alapján, ez biztosíték a magas színvonalú szakmai munkára, a gyermekek egyéni igényeiknek megfelelő fejlesztésére, nevelésére, a hátránykompenzálásra. Ezt a munkát tovább kívánják mélyíteni a TÁMOP 3.1.7 pályázat keretében.
- Az intézményi munka személyi feltételei biztosítottak, a játékok, a bútorzat és a szükséges eszközök megfelelő minőségűek, de a vizesblokkok és az épületek külső állaga javításra szorul.
- Javasolja, hogy a sok projektet, kidolgozott programot újabb jó gyakorlatként hasznosítsák.

A szakértői vélemények teljes terjedelmükben a Közoktatási, Művelődési és Sport Osztályon megtekinthetők.

Szekszárd, 2012. január 19.

Csillagné Szánthó Polixéna
Humán Bizottság elnöke